

«قصه‌های سفر» خواندنی شد

«قصه‌های سفر» از آثار برگزیده جایزه ادبی «أ. هنری» در قالب مجموعه‌ای ۱۰۰ جلدی زیر نظر «علی فامیان» توسط انتشارات کتاب نیستان منتشر شد. قصه‌های سفر شامل ۹ داستان کوتاه است. داستان «جدی باش!» به قلم گوردن ویور که قصه مردی است که در میانسالی به سال‌های دور در خانه پدری‌اش می‌اندیشد. قصه‌های سفر روایت زنی است که شوهرش پس از تولد دومین فرزندشان خانه را ترک می‌کند. داستان «تورا می خواهم،

به تو محتاجم، عاشقت هستم» نوشته جولی هکت دل‌بستگی دختری کم‌سن و سال به الویس پریسلی را روایت می‌کند. «کیفیت نور در مین» اثر فرد فیل روایتی در دل اثری هنری است. «جوک‌های پدرم» به قلم یاتریشیا زلنور دل‌نوشته یک دختر باگرایش ادبی است. در «سمت خانه بریتز» نوشته هنری ون دایک دوره‌می‌های زنانه طبقه اشراف نیویورک را مرور می‌کند. در داستان «آه جوزف، خیلی خسته‌ام» اثر ریچارد میتز، مادری با طر‌اخی مجسمه رئیس جمهور

در گفت‌وگوی «جام‌جم» با انسیبه سادات هاشمی در سالگرد روز نکبت بررسی شد

ادبیات وطن حقانیت فلسطین

فاطمه رستمی
گروه فرهنگ و هنر

در هفتادوششمین سالگرد یوم‌النکبه (۱۵ می ۱۹۴۸) قرار داریم؛ روزی که به گفته نزار قبانی شاعر شناخته‌شده فلسطینی زخمی سرگشوده در تاریخ عرب است. در این روز بالغ بر ۸۰۰ هزار فلسطینی آواره شدند. البته فاجعه نه در این روز، بلکه در دوم نوامبر ۱۹۱۷ روی داد؛ روزی که وزارت خارجه انگلیس استقرار دولت یهودی در خاک فلسطین را خواستار و بعدها به نام «بیانیه بالفور» معرفی کرد. در این ۷۶ سال نویسنده‌گان بسیاری به کمک ادبیات و شعر تلاش کردند حقیقت این فاجعه را با شعر و داستان به تصویر بکشند و در ایران نیاز تالیف و ترجمه‌هایی داشته‌ایم اما همچنان می‌توان و باید از مسأله فلسطین گفت و این راه پیش روی ادیبان و

فلسطین و وقایعی که محور مقاومت تجربه می‌کند، یکی از موضوعات مهم برای کشور ماست؛ در زمینه تالیف و ترجمه آثار مربوط به فلسطین و جریان‌ات صهیونیستی فعالیت‌هایی داریم. به نظر شما وضعیت ما در تالیف و ترجمه با این محوری‌ت چه روندی دارد؟

ما سال‌هاست تجربه‌های موفقی داشته‌ایم و پس از طوفان اقلیمی و عملیات وعده صادق نیز موجی برای ترجمه در خصوص فلسطین به راه افتاده اما قطعاً این روند می‌تواند سازماندهی‌شده وگسترده‌تر باشد. برخی انتشارات خاص تاجایی که می‌توانند اگر کتابی برای ترجمه پیداکنند، ارائه می‌دهند، ولی نظم خاصی در این کار نیست. یکی از استادان دانشگاهی می‌گفتند کتاب‌های غنی وپرباری را برای ترجمه پیدا کرده‌اند اما به‌نظم لازم است وقتی از منابع موقق دانشگاهی، کتب مناسبی برای ترجمه پیدا می‌شود، گروهی تشکیل شود تا با سازوکار مشخصی ترجمه‌ارایش بریزند که فعلاً این کار غفلت شده است. کتب تحلیلی، رمان و شعرهای بسیاری را محوری‌ت فلسطین هست که می‌توانیم آنها را ترجمه و به مخاطبان عرضه کنیم اما انسجام در کار بسیار مهم است که می‌تواند به کلیت هدفی که دنبال می‌شود، غنابخشد.

زمانی که تاریخ بحران در فلسطین را از یوم النکبه تا همین امروز بررسی می‌کنیم، می‌بینیم که ادبیات نیز در کنار این مبارزات، پایداری و همراهی داشته است.

به‌نظم نمی‌توان فلسطین را جناح‌بندی کرد؛ ظلمی که در فلسطین رخ می‌دهد، آن قدر آشکار است که هرکسی در جریان قرار بگیرد به فهم درستی از ظلم به فلسطینیان پی می‌برد. در کشور ما هم افراد باگرایش‌های سیاسی مختلف سر موضوع فلسطین توافق دارند. البته باید کسانی را تحت‌تاثیر برخی تبلیغات قرار می‌گیرند، مستثنان کرد. ادبیات همیشه علاقه‌مند به موضوعاتی است که فطرت بشر خواهان آن است. مسأله فلسطین نیز بحرانی انسانی است که نویسندگان در سراسر دنیا با دیدگاه خود به آن پرداخته‌اند. درواقع آن قدر موضوع فلسطین روشن است که تاکنون مصادره به مطلوب نشده و افراد نویسنده با دیدگاه‌های گوناگون و در زمینه فلسطین نوعی اتفاق نظر دارند. از بین نویسندگان جهان عرب در کتاب‌هایی که مطالعه یا ترجمه کرده‌ام، می‌بینم که نویسندگان حتی با نگاهی متفاوت نسبت به موضوع مقاومت، همچنان در دفاع از فلسطین اتحاد دارند و در واقع روی اصل مشترکی توافق کرده‌اند. امروز برخی به تشکیل حکومت خودگردان در فلسطین باور دارند، بعضی دیگر وابسته به فتح هستند و گروه دیگری از حماس حمایت می‌کنند اما در نهایت همه بر اصل مشترک آزادی و بر حق بودن فلسطین باور دارند. ادبیات نیز دقیقاً چنین شرایطی دارد و وقتی از فلسطین صحبت می‌شود، افراد با هر دیدگاه جناحی معتقدند که فلسطین حق فلسطینیان است. در واقع به نظر می‌رسد جهان ادبیات مطمئن است که صحبت از فلسطین، صحبت از حق است پس باید از آن بگوید. به کلی موضوع فلسطین مورد تأیید هر انسان آزاده‌ای قرار می‌گیرد و منحصر به جغرافیا یا فرهنگ خاصی نمی‌شود که دست ادبیات را برای برداختن به چنین محور جهانشمولی باز می‌گذارد به همین دلیل شاهد هنرهای نویسندگان و شاعران در سراسر دنیا در زمینه فلسطین هستیم.

از آنجا که تجربه دفاع مقدس و انقلاب اسلامی در تاریخ ایران ثبت شده و با همه چالش‌هایی که پیش آمده همچنان پای آرمان‌ها ایستاده‌ایم، پس دور از ذهن نیست که تولیدات ادبی خوبی در رابطه با آرمان‌های فلسطین و محور مقامات داشته باشیم اما آیا این آثار به درجه‌ای از بلوغ رسیده که به فکر صدور آن با سایر نقاط جهان باشیم؟ آیا می‌توانیم امیدواریم باشیم تولیدات ادبیات معاصر ایران در زمینه فلسطین به زبان‌های دیگر ترجمه شود؟

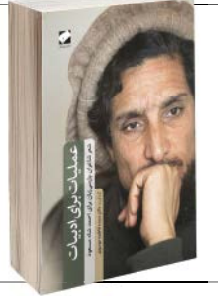
کمیت و کیفیت آثار ادبی ما در ایران با موضوع فلسطین رشد خوبی داشته، ولی مشکل ما مربوط به ترجمه است. در دیدار اخیری که با رهبر انقلاب داشتیم، ایشان نیز به نهضت ترجمه شعر تأکید ویژه داشتند. متأسفانه ما تحرکاتی داریم، اما مقطعی است و پس از چندی خاموش می‌شود. از سوی دیگر برای به‌نمایش گذاشتن آثار ایرانی لازم است با کشورهای دیگر به‌خصوص کشورهای عربی ارتباط برقرار کنیم که هنوز این ارتباط به‌صورت دوطرفه و کامل برقرار نیست. هم‌اکنون پیشنهادها و اظهارنظرها درخصوص آثاری که قرار است به‌نوعی صادر

روی قفسه

دفترهای شعر بختیار علی به بازار آمد

ترجمه مجموعه کامل هفت دفتر شعر بختیار علی، شاعر، نظریه‌پرداز و رمان‌نویس در کتابی با عنوان «زیباتر از عشق، دشوارتر از جنگ» با ترجمه آرکو محمودی منتشر و در نمایشگاه کتاب تهران عرضه شده است.

این کتاب دربردارنده هفت دفتر شعر از بختیار علی به نام‌های: کتاب آدم‌کش‌ها، جلا، منظومه عشق، قطعاتی از شعر میهن، بوهیمی و ستارگان، کار کردن در باغ‌های فردوس، ای بندر دوست ای کشتی دشمن، و شبی که آسمان پر از ستاره دیوانه بود به انضمام ترجمه یادداشتی از خود بختیار علی و جستاری از دکتر رحمان ویسی، با عنوان «بختیار علی همیشه نو، همیشه کهنه» است. تمام این دفتر شعرها جزو دفتر «شبی که آسمان پر از ستاره دیوانه بوده، بین سال‌های ۸۲ تا ۹۵ توسط این نویسنده سروده شده است. این کتاب که اجازه مکتوب ترجمه آن از سوی بختیار علی به مترجم داده شده و می‌توان آن را دیوان کامل این شاعر تلقی کرد، به همت نشر چلچله برای نخستین‌بار در نمایشگاه کتاب تهران عرضه شده و پخش آن در بازار کتاب نیز بعد از نمایشگاه آغاز خواهد شد.

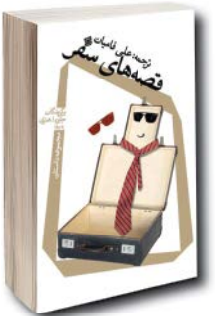

رونمایی از «عملیات برای ادبیات»

کتاب «عملیات برای ادبیات» توسط نشر «لوح فکر» در اردیبهشت ۱۴۰۳ به چاپ رسید و در نمایشگاه کتاب رومایی می‌شود.

این کتاب اثر سیده‌فاطمه موسوی است که درباره آن می‌گوید: «شاعران بزرگ فارسی‌زبان از ایران، افغانستان و تاجیکستان اشعار فراوانی را برای قهرمان احمدشاه مسعود سروده‌اند که در این کتاب ۱۰۰ اثر گردآوری شده است.» احمدشاه مسعود، قهرمان مبارزه مردم افغانستان در برابر ارتش اشغالگر شوروی بود که به دست گروه تکفیری القاعده به شهادت رسید. نام این کتاب برگرفته از جمله‌ای از شهید مسعود است که در شب عملیات برای یارانش شعر می‌خواند و وقتی دلیل کارش را می‌پرسند، می‌گوید: «عملیات برای ادبیات است و ما برای حفظ زبان فارسی می‌جنگیم.» کتاب «عملیات برای ادبیات» فردا از ساعت ۱۶ در غرفه انتشارات لوح فکر واقع در مصلاي امام خمینی(ره)، سالن شبستان، راهروی ۲۰، غرفه ۴۶۶ رومایی می‌شود. سی‌وپنجمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با شعار «بخوانیم و بسازیم» از ۱۹ تا ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۳ در محل مصلاي امام خمینی(ره) به شکل حضوری برگزار می‌شود و سامانه کتاب.ir فضای مجازی نمایشگاه کتاب ۱۴۰۳ است.

آمریکا، مهم‌ترین خاطره پسرش را رقم می‌زند. در داستان «سفر» اثر مری بانکر پترسون می‌خوانیم که زنی شوهر و بچه‌هایش را تنها می‌گذارد تا به تنهایی سفر کند و در پایان قصه «کریسمس» اثر توماس‌ام دیچ؛ روایت تنهایی است. این انتشارات اعلام کرده است که همزمان با نمایشگاه مجازی کتاب تهران، کتاب‌های خود را با ۲۰ درصد تخفیف و ارسال رایگان از طریق درگاه neyestanbook.com به فروش می‌رسانند.

شعر توانایی انسیبه سادات هاشمی در نوشتن رهبر انقلاب

وقتی از شعرا و ادیبان عرب‌زبان که برای فلسطین نوشته‌اند، صحبت می‌شود، شاید تعداد اسامی محدودی مانند محمود درویش، نزار قبانی، غسان کنفانی و... برای ما نام آشنا باشند. در حالی که قطعاً طی این سال‌ها جوانان اندیشمند فلسطینی، چه در خاک فلسطین و چه بیرون از مرز آن کشور، آثار ادبی تولید کرده‌اند که هنوز برای مخاطب ایرانی شناخته‌شده نیستند. علت این مسأله را چه می‌دانید؟

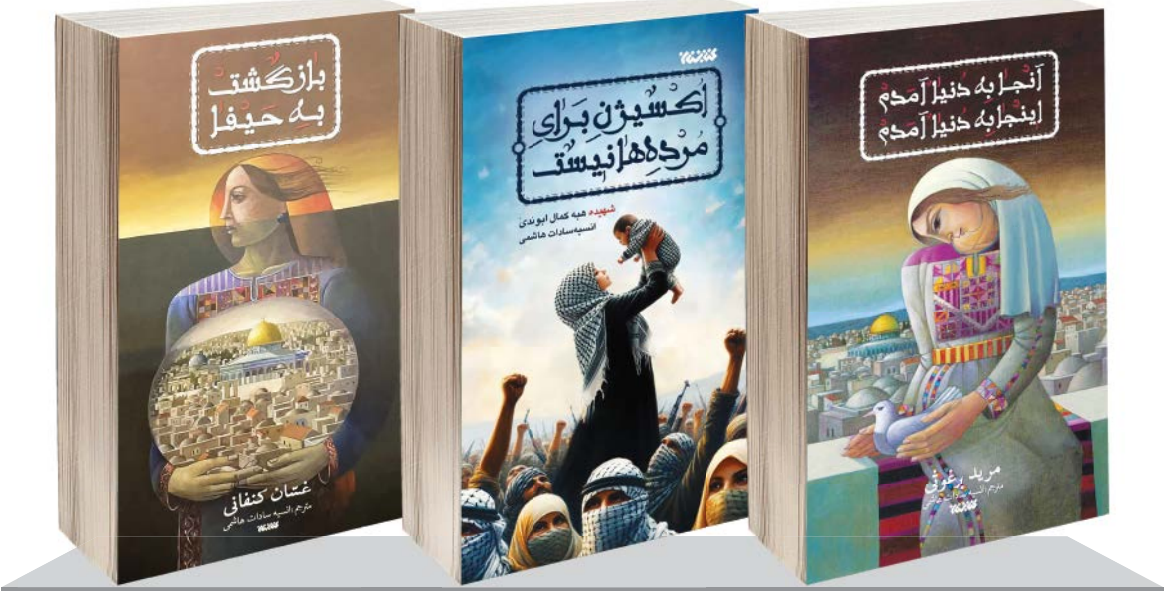
من هم با این موضوع موافق هستم؛ خیلی وقت‌ها در جست‌وجوهایی که برای دستیابی به آثار ادبی جوانان فلسطینی تلاش‌هایم بی‌نتیجه می‌ماند، همان‌طور که ما در ایران سایت «گنجور» را داریم، آنها «الدیوان، موسوعة الشعر العربی» را دارند که اشعار عربی را جمع‌آوری کرده‌اند. حتی در این فضا نیز وقتی دنبال شعرای فلسطینی می‌گردم، بیشتر اسامی شعرای قدیمی وجود دارد این در حالی است که جوانان عرب فلسطینی در زمینه شعر فعالیت دارند و مهجور مانده‌اند و راه تبادل با این شعرا و ترجمه آثارشان این است که انجمن‌های ادبی تشکیل شود و با عوت از شاعران فلسطینی معاصر و هم‌نشینی با شاعران ایرانی، ارتباط خوبی میان شاعران برقرار شود. شاید ملاسختنان محمود درویش برای زمانه خودش باشد و یا توجه به این‌که جنگ اسرائیل و فلسطین نیز ابعاد دیگری پیدا کرده‌اند. حتماً شعرا و نویسندگان فلسطینی نیز سخنان تازه‌ای برای گفتن دارند.

آیا می‌توانیم ادبیات را با تمام لطایف و ظرایف موتنی انتزاعی بدانیم که فلسطینی‌های آواره شده از وطن به دست صهیونیست‌ها، در این وطن گرد هم جمع شده‌اند. در واقع آیا ادبیات نواسته مانند وطنی که مردمانش را متحد می‌کند، انسان‌های هم‌پیمان و یاورمند به آرمان‌های مقاومت را متحد کند؟

تعبیر وطن انتزاعی تعبیر بسیار زیبایی برای کارکردی است که ادبیات مقاومت در حمایت از فلسطین داشته و دارد؛ فلسطینی‌هایی که دور از وطن افتاده‌اند هم واقعاً از وطن ربوده شده خودشان تصویری انتزاعی دارند و نتوانسته‌اند در خاکی که مال آنهاست زیست کنند. اتفاقاً در داستان «یازگشت به حیفا» نوشته غسان کنفانی نیز شخصیت داستان پس از ۲۰ سال که به خانه برمی‌گردد، از خودش می‌پرسد آیا وطن این خانه است یا آن فرزندی که عقایدش تغییر کرد و از دستش دادم و به ارتش اسرائیل پیوسته است. پس شاید نمی‌تواند صرفاً وطن را یک خاک دانست و اگر به مسأله فلسطین و وطنی که از فلسطینیان گرفته‌اند با همان تعبیری که شما به کار بردید نگاه کنیم می‌بینیم تعبیر درستی است. امروز ادبیات می‌تواند وطن گسترده‌تری هم بسازد و چقدر خوب است که روزی این وطن انتزاعی حاصل از تولیدات ادبی در حمایت از فلسطین به‌انجام برسد چراکه این وطن ادبی را کسی نمی‌تواند تصرف کند و در برابر قدرت شعر و داستان توان مقابله نداشت.

شاید این پرسشش برای مخاطبان وجود داشته باشد که اصلاً چرا ادبیات و شعر باید خود را دگربر موضوعات ایدئولوژیک مانند مسأله فلسطین کند؟ به کلی می‌تواند برای حیطه فعالیت ادبیات محدود و مرز تعیین کرد؟

نزار قبانی در کتاب «گنجشک‌ها ویزا نمی‌خواهند» شعرش را تعبیر به گنجشکی می‌کند و می‌گوید شاید شما جلوی ورود من به کشورم را بگیرید اما شرم پرواز می‌کند و احتیاجی به ویزا ندارد. ادبیات دقیقاً چنین خاصیتی دارد. وقتی اثری ادبی تولید شود که بر دل‌ها بنشیند، کسی نمی‌تواند جلوی حرکت آن را بگیرد و مرزی نمی‌شناسد و محدودیت بردار نیست. البته که رسیدن به این قدرت عبور ادبیات از مرزها، نیاز به تلاش دارد و لازمه آن برقراری ارتباط بیشتر است. تا امروز رسانه‌های دشمن تلاش کردند حرف خود را غالب کنند و قدرت هم داشتند اما با تحولات رخ داده هر فردی رسانه خودش را دارد. زمانی که حمله اسرائیل به فلسطین شروع شد، فکر می‌کردم اگر پستی در رابطه با این موضوع بگذارم با اقبال کمتری مواجه‌شود اما دیدم اتفاقاً افراد بسیار زیادی نسبت به این موضوع حساس شده‌اند و حتی در همین حوادث اخیر در غزه فیلم‌هایی که توسط فلسطینی‌ها به بیرون مرزها مخابره می‌شود، به شدت مورد توجه قرار می‌گیرد. پس امروز مرزها تغییر کرده و ادبیات هم در این شرایط محدودیت‌بردار نیست و کار خودش را می‌کند.

با عراق دچار می‌شوند اما فکر می‌کنم آن زمان شبکه‌های ماهواره‌ای کنترل شده تنها مرجع اخبار بودند ولی حالا هر فلسطینی یک رسانه در اختیار دارد. امروز نو جوانان مبارز فلسطینی در مورد وضعیت فلسطین و جنایات اسرائیل از خود فیلم منتشر می‌کنند. جوانان جویای حقیقت در اروپا و آمریکا نیز در این شرایط آگاه شده‌اند و به همین دلیل با باور خاصی در این روزها دست به تظاهرات زده‌اند.

جنبش دانشجویان برای فلسطین

زمانی که آمریکا به عراق حمله کرد، تصاویر زیادی از کشت و کشتاری که به راه انداخته بودند از رسانه‌ها پخش می‌شد با این هدف که کشورهای دیگر بترسند و فکر کنند اگر برابر آمریکا بایستند به سرنوشتی مشابه

دیوارها شکسته خواهند شد

سالگرد روز نکبت، یادآوری ستمی تاریخی است بر ملتی که جز خدا پشتیبانی نداشتند. در میانه بحران‌های بزرگ جهانی، با تصمیم شوم قدرت‌های چپاولگر، سرزمینی تاریخی از مردمانش گرفته شد و تحویل اشغالگرانی شد که به سلاح و پول و تیرنگ مجهز بودند. اما تقدیر تاریخ و سنت الهی بر مدار میل و خواسته آنان نخواهد چرخید و عاقبت روزی دیوارهای حائل، بتون‌های مرزی و سلاح‌های پیشرفته در برابر اراده و جانپنازی یک ملت که نسل به نسل سرزمینش را طلب کرده است، تسلیم خواهد شد. این کاریکاتور از مسعود ضیایی به زیبایی همین روز محترم را تصویر کرده است.

